НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.№ 51-554-04-457
Дата 24 / 11 2025 г.

58
16

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от ПОДНС внасяме аргументирано предложение за допълнения на приетия на първо гласуване Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2026 г.,№ 51-502-01-65 от 13.11.2025 г., както следва:

В преходни и заключителни разпоредби се създават три параграфа:

§ …. В Закона за подземните богатства (Обн., ДВ, бр. 23 от 12.03.1999 г., изм., бр. 28 от 4.04.2000 г., бр. 108 от 14.12.2001 г., изм. и доп., бр. 47 от 10.05.2002 г., изм., бр. 86 от 30.09.2003 г., бр. 28 от 1.04.2005 г., в сила от 1.04.2005 г., бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 25.11.2005 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., доп., бр. 36 от 2.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., изм., бр. 37 от 5.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., изм. и доп., бр. 55 от 6.07.2007 г., в сила от 6.07.2007 г., бр. 70 от 8.08.2008 г., изм., бр. 19 от 13.03.2009 г., в сила от 10.04.2009 г., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., изм. и доп., бр. 46 от 18.06.2010 г., в сила от 18.06.2010 г., доп., бр. 61 от 6.08.2010 г., изм. и доп., бр. 100 от 21.12.2010 г., изм., бр. 19 от 8.03.2011 г., в сила от 8.03.2011 г., доп., бр. 14 от 17.02.2012 г., в сила от 17.02.2012 г., изм. и доп., бр. 45 от 15.06.2012 г., в сила от 1.09.2012 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 14 от 20.02.2015 г., изм. и доп., бр. 56 от 24.07.2015 г., в сила от 24.07.2015 г., бр. 96 от 1.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., доп., бр. 98 от 27.11.2018 г., в сила от 27.11.2018 г., изм. и доп., бр. 79 от 8.09.2020 г., бр. 17 от 26.02.2021 г., бр. 86 от 13.10.2023 г., в сила от 13.10.2023

г., изм., бр. 61 от 29.07.2025 г., в сила от 31.01.2026 г., изм. и доп., бр. 67 от 15.08.2025 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 36, ал. 4 думите „включително клаузите относно размера на концесионното плащане“ се заменят с „и се допълва с клаузи относно“, а накрая се добавя „и други“.

2. В чл. 54а, ал. 3 думите „размерът на дължимото концесионно плащане с изключение на случаите по чл. 58, ал. 2, изречение първо“ се заменят със „средногодишният добив за срока на концесията“.

3. В чл. 59:

а) алинея 1 се изменя така:

„(1) При подаване на заявление за предоставяне на разрешение за търсене и проучване или за проучване или за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства, както и за удължаване на срока на предоставено разрешение или концесия за добив и за прехвърляне на права и задължения, заявителят заплаща такса.“;

б) в ал. 2 се създава изречение второ: „Събраните такси постъпват по бюджета на Министерството на енергетиката.“;

в) в ал. 3 накрая се добавя „по предложение на министъра на енергетиката“.

4. В чл. 60, ал. 1 се създават изречение второ и трето: „Когато правата се предоставят чрез конкурс, титулярят дължи и първоначално плащане, размерът на което е критерий за оценка на офертите в конкурса. Минималният размер на първоначалното плащане се определя с конкурсните книжа в зависимост от конкретните особености на площта.“

5. Член 61 се изменя така:

„Чл. 61. (1) Концесионерът извършва концесионно плащане, което представлява цената за предоставеното му право на добив от съответното находище на подземни богатства по чл. 2, ал. 1. Концесионно плащане се дължи и за добитите полезни изкопаеми от минните отпадъци, открити в случаите по чл. 34, т. 4, за които концесионерът не е платил такова. Концесионното плащане се дължи независимо от крайния финансов резултат от дейността на концесионера. Върху концесионното плащане се начислява ДДС.

(2) Концесионното плащане се определя съгласно ал. 3-9 в зависимост от вида, групата и ценността на подземните богатства, както и от специфичните условия за осъществяване на добива и първичната преработка при отчитане на размера на фактическата или очакваната икономическа изгода и начина на разпределяне на икономическата изгода между концесионера и концедента.

(3) Конкретният размер на концесионното плащане за всеки съответен период от срока на концесията, се определя, както следва:

КП = БКП х ПКП,

където:

КП е размерът на концесионното плащане;

БКП е базата за изчисляване на концесионното плащане;

ПКП е процентният размер на концесионното плащане.

(4) Базата за изчисляване на концесионното плащане изразява размера на фактическата или очакваната икономическа изгода от предоставеното право на концесионера за добив и първична преработка на подземни богатства от находището.

(5) Процентният размер на концесионното плащане е в зависимост от вида, групата и ценността на подземните богатства, както и от специфичните условия за осъществяване на добива и първичната преработка.

(6) Конкретният размер на концесионното плащане за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 1-7, включително минималният му размер, се определят съгласно:

1. приложение № 3 – за подземните богатства по чл. 2, ал. 1, т. 1;

2. приложение № 4 – за подземните богатства по чл. 2, ал. 1, т. 2;

3. приложение № 5 – за подземните богатства по чл. 2, ал. 1, т. 3;

4. приложение № 6 – за подземните богатства по чл. 2, ал. 1, т. 4;

5. приложение № 7 – за подземните богатства по чл. 2, ал. 1, т. 5 и 6;

6. съответното приложение по т. 1-5 – за подземните богатства по чл. 2, ал. 1, т. 7.

(7) Конкретният размер на концесионното плащане за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 8 е 4 на сто от нетните приходи от продажби.

Минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена като произведение на 30 на сто от предвидения с решението на Министерския съвет по чл. 57б, ал. 3 средногодишен добив на енергия от дълбоките геотермални ресурси за срока на концесията и средно претеглената продажна цена на добитата енергия за съответния период, която се определя на основата на данни, предоставени от концесионера, но не по-ниска от пазарната цена, определена на база неконтролирани сделки между несвързани лица.

(8) Конкретният размер на концесионното плащане, в случаите по ал. 6 не може да бъде по-нисък от съответния минимален размер, който се дължи и се заплаща от концесионера независимо от крайния финансов резултат от дейността му.

(9) Когато при определяне на конкретния, включително минималния, размер на концесионното плащане, се отчитат нетни приходи от продажби и в тяхното формиране са включени контролирани сделки по смисъла на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, се отчитат пазарните цени.“

6. Създава се чл. 61а:

„Чл. 61а. (1) Годишното концесионно плащане се дължи на две шестмесечни вноски, като срокът на плащане е до 31 юли на съответната година за периода 1 януари – 30 юни и до 31 януари на следващата година – за периода от 1 юли до 31 декември.

(2) Концесионерът изготвя и представя на министъра на енергетиката отчети за определяне размера на концесионното плащане за всяко шестмесечие. Отчетите са по групи подземни богатства по образец, одобрен от министъра на енергетиката, и се представят в срок до 15-то число на месеца, следващ отчетния период по ал. 1.

(3) За целите на изчисляване на размера на концесионното плащане всеки концесионер организира и осъществява счетоводното отчитане на дейността си в съответствие със Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти, като осигурява всеобхватното хронологично регистриране на счетоводната

информация в аналитични и синтетични счетоводни сметки за всяка отделна концесия.

(4) За находища на подземни богатства с доказани неблагоприятни минно-геоложки, техноложки и икономически характеристики или за възстановяване на добива от находища с преустановен добив в района на общини с трайна безработица Министерският съвет може да приеме решение за:

1. освобождаване на концесионера от концесионно плащане за период до 5 години, или

2. намаляване размера на концесионното плащане до 50 на сто от вече определения за период до 5 години.

(5) Освобождаването на концесионера от концесионно плащане или намаляването на размера на концесионното плащане в случаите по ал. 4 се отразява в концесионния договор или в допълнително споразумение към него.“

7. В чл. 62:

а) в ал. 1 думите „като приход по бюджета“ се заменят с „по сметка“;

б) алинеи 2 и 3 се изменя така:

„(2) Министерството на енергетиката превежда част от концесионното плащане в размер 50 на сто без ДДС Министерството на енергетиката превежда по бюджетите на общините по местонахождение на площите по чл. 37, ал. 1, т. 1 и 2. Когато концесията е за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 5 и 6 от находище със запаси и ресурси в обем общо до 500 000 куб. м, цялото концесионно плащане без ДДС се превежда по бюджетите на съответните общини.

(3) Когато концесионната площ е разположена на територията на повече от една община, разпределението на отчисленията от концесионното плащане за общините се прави съобразно пропорционалното разпределение на концесионната площ върху територията на съответната община.“;

в) в ал. 4 думите „В случаите по чл. 61, ал. 5 общините“ се заменят с „Общините“;

8. В чл. 64, ал. 5 думата „възнаграждение“ се заменя с „плащане“.

9. Създават се приложения № 3 – 7 към чл. 61, ал. 6, т. 1 – 5:

„Приложение № 3 към чл. 61, ал. 6, т. 1

Конкретен, включително минимален размер на концесионното плащане за метални полезни изкопаеми

1. Концесионното плащане за метални полезни изкопаеми се определя за единица добито подземно богатство за съответния период, както следва:

1.1. Процентният размер на концесионното плащане (ПКП) се определя по следната формула:

ПКП = ПКПmin + a (Ro - Rmin)

където:

ПКП е процентният размер на концесионното плащане за съответния период от срока на концесията;

ПКПmin е минималният процентен размер на концесионното плащане за вида подземно богатство;

a – коефициент на пропорционалност и се изчислява по следната формула:

$$a = \frac{ПКПmax - ПКПmin}{Rmax - Rmin}$$, където: ,

където:

ПКПmax е максималният процентен размер на концесионното плащане за вида подземно богатство;

Rmax е горната граница на рентабилността, съответстваща на максимално допустимия процентен размер на концесионното плащане за вида подземно богатство, в процент (%);

Rmin е долната граница на рентабилността, съответстваща на минимално допустимия процентен размер на концесионното плащане за вида подземно богатство, в процент (%);

Ro е рентабилността на нетните приходи от продажби на обекта на концесията за предходния годишен период, в процент (%), и се изчислява по следната формула:

СФР

Ro= ---- 100, в %, където:

П

СФР е счетоводният финансов резултат (печалбата/загубата) по отчета за приходите и разходите / отчета за доходите за обекта на концесията за предходния годишен период преди начисляването на разходите за данъци от печалбата;

П са нетните приходи от продажби на крайните продукти от добитото подземно богатство за предходния годишен период; крайните продукти от добитото подземно богатство се определят с концесионния договор.

1.2. Нетните приходи от продажби на крайните продукти от добитото подземно богатство се определят при условията и по реда на Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти.

1.3. В случаите, когато размерът на показателя Ro е по-малък от размера на показателя Rmin, процентният размер на концесионното плащане за съответния период от срока на концесията е равен на минималния процентен размер на концесионното плащане за вида подземно богатство.

1.4. Границите на минималния и максималния процентен размер в съответствие с вида на подземното богатство и границите на рентабилност от дейността, свързана с обекта на концесията, се определят, както следва:

Вид подземно богатство - метални полезни изкопаеми:	Граници на концесионното плащане (в %)		Граници на рентабилността (в %)		Коефициент на пропорцио-налност
	П КП min	П КП max	min	R max	a
а) олово и цинк	0,8	4	0	50	0,080

б) благородни метали	2	6	0	50	0,100
в) метални полезни изкопаеми, извън посочените по б. „а“ и „б“	2	5	0	50	0,075

1.5. Конкретният минимален процентен размер на концесионното плащане (ПКПmin), съответно коефициентът на пропорционалност (а), се определя въз основа на финансово-икономическия анализ или обосновка, в границите съгласно таблицата по т. 1.4.

1.6. Базата за изчисляване на концесионното плащане (БКП) е стойността на добитите подземни богатства за съответния период, определена съгласно т. 1.7 или т. 1.8.

1.7. За подземните богатства, съдържащи метали, за цените на които Лондонската метална борса поддържа информация, стойността на добитите подземни богатства се определя като произведение от съдържащите се в тях метали, определени в концесионния договор, и средноаритметичната им цена съгласно обявените цени на Лондонската метална борса за съответния период.

1.8. За металните полезни изкопаеми, които не се търгуват на Лондонската метална борса, стойността на добитите подземни богатства се определя като произведение от количеството добито подземно богатство и среднопретеглената му продажна цена за съответния период, но не по-ниска от пазарната цена, определена на база неконтролирани сделки между несвързани лица, а при износ – не по-ниска от минималната цена за съответния продукт по данни от "Метал Бюлетин" (https://www.fastmarkets.com/metal-bulletin-is-part-of-fastmarkets/) или друг официален бюлетин, когато тези данни не се съдържат в „Метал Бюлетин“.

2. При извършване на изчисленията се правят следните закръгления:

2.1. а (коефициент на пропорционалност) – до петия знак след десетичната запетая, където е необходимо;

2.2. R (рентабилност) – до втория знак след десетичната запетая;

2.3. ПКП (процентния размер на концесионното плащане за съответния период) – до петия знак след десетичната запетая, където е необходимо;

2.4. Получените след изчисленията суми – до втория знак след десетичната запетая.

3. Минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане по т. 1 не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 30 на сто от предвидения с решението на Министерския съвет по чл. 54а, ал. 3 средногодишен добив за срока на концесията, минималната граница на концесионното плащане (в %) съгласно т. 1.4 – 1.5 и:

- средноаритметичната им цена съгласно обявените цени на Лондонската метална борса за съответния период за подземните богатства, съдържащи метали, за цените на които Лондонската метална борса поддържа информация;

- среднопретеглената му продажна цена за съответния период, но не по-ниска от пазарната цена, определена на база неконтролирани сделки между несвързани лица, а при износ – не по-ниска от минималната цена за съответния продукт по данни от "Метал Бюлетин" (https://www.fastmarkets.com/metal-bulletin-is-part-of-fastmarkets/) или друг официален бюлетин, когато тези данни не се съдържат в „Метал Бюлетин“ за металните полезни изкопаеми, които не се търгуват на Лондонската метална борса.

4. Средногодишният добив по т. 3 се определя с предложението за предоставяне на концесия въз основа на финансово-икономическия анализ или обосновка.

Приложение № 4 към чл. 61, ал. 6, т. 2

Конкретен, включително минимален размер на концесионното плащане за неметални полезни изкопаеми - индустриални минерали

1. Концесионното плащане за неметални полезни изкопаеми - индустриални минерали, се определя за единица добито подземно богатство за съответния период, както следва:

1.1. Процентният размер на концесионното плащане (ПКП) е 4 на сто от базата за изчисляване на концесионното плащане (БКП);

1.2. Базата за изчисляване на концесионното плащане е средно претеглената продажна цена на добитото подземно богатство за съответния период, която се определя на основата на данни, предоставени от концесионера, но не по-ниска от пазарната цена, определена на база неконтролирани сделки между несвързани лица; при липса на официална информация за пазарната цена, определена на база неконтролирани сделки между несвързани лица в България, продажната цена за съответния период се определя на основата на данни, предоставени от концесионера, но не по-ниска от себестойността на добитото подземно богатство, определена от концесионера;

1.3. Минималните стойности на концесионното плащане за единица добито подземно богатство за 2021 г. са:

а) кварц-каолинова суровина – 0,73 евро/тон;

б) варовици, доломити, мергели за индустриални цели – 0,27 евро/тон;

в) глини, в т.ч. огнеупорна пръст – 0,44 евро/тон;

г) фелдшпат – 0,27 евро/тон;

д) талк, кварц – 0,80 евро/тон;

е) кварцови пясъци – 0,36 евро/тон;

ж) бентонит – 0,61 евро/тон;

з) перлит – 0,44 евро/тон;

и) флуорит – 0,53 евро/тон;

й) каменна сол – 0,09 евро/тон;

к) други индустриални суровини – 0,38 евро/тон.

1.4. Стойностите на концесионното плащане за единица добито подземно богатство по т. 1.3 се индексират ежегодно с процента на увеличение на цените на неметалните полезни изкопаеми - индустриални минерали, по информация,

предоставена от Националния статистически институт, при базова статистическа информация за цените за 2021 г.;

2. Минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 30 на сто от предвидения с решението на Министерския съвет по чл. 54а, ал. 3 средногодишен добив за срока на концесията и предвидените стойности за единица добито подземно богатство съгласно т. 1.3 и т. 1.;

3. Средногодишният добив по т. 2 се определя с предложението за предоставяне на концесия въз основа на финансово-икономически анализ или обосновка.

Приложение № 5 към чл. 61, ал. 6, т. 3

Конкретен, включително минимален размер на концесионното плащане за добив на нефт и природен газ

1. Размерът на концесионното плащане за добив на нефт и природен газ се определя като процент от общия приход от дейността, свързана с обекта на концесия, чрез скала на R-фактор.

2. Формулата за изчисляване на R-фактора е:

R-фактор = ОКП / ОКР, където:

ОКП е размерът на общите кумулативни приходи от дейността, свързана с обекта на концесия, за всички отчетни периоди, намален със заплатените концесионни плащания;

ОКР - размерът на общите кумулативни разходи по дейността, свързана с обекта на концесия (търсене, проучване, оценяване, разработване, експлоатация), за всички отчетни периоди, като не се включват заплатените концесионни плащания.

3. Изчисленият R-фактор се прилага при определяне процента на концесионното плащане в следните граници:

R-фактор	Процент на концесионното

		плащане съгласно т. 1	
<	1,50	3,5%	
	1,50-1,74	7,0%	
	1,75-1,99	9,0%	до 11,49%
	2,00-2,49	11,50%	до 13,99%
	2,50-2,99	14,0%	до 19,99%
=и>	3,00	20,0%	до 35,0%

3.1. При стойност на R-фактора от 1,75 до 1,99 формира концесионно плащане от 9,0% до 11,49% от общия приход от дейността, като всяко увеличение на R-фактора с 0,01 увеличава процента на концесионното плащане с 0,1039%.

3.2. При стойност на R-фактора от 2 до 2,49 формира концесионно плащане от 11,50% до 13,99% от общия приход от дейността, като всяко увеличение на R-фактора с 0,01 увеличава процента на концесионното плащане с 0,0508%.

3.3. При стойност на R-фактора от 2,50 до 2,99 формира концесионно плащане от 14,00% до 19,99% от общия приход от дейността, като всяко увеличение на R-фактора с 0,01 увеличава процента на концесионното плащане с 0,1222%.

3.4. При стойност на R-фактора, равна на или над 3,00, формира концесионно плащане от 20,0% до 35,0% от общия приход от дейността, като всяко увеличение на R-фактора с 0,01 увеличава процента на концесионното плащане с 0,2%.

4. Концесионното плащане се заплаща като процент от общия приход от добитите през отчетния период нефт и газ, доведени до търговски продукт.

5. Минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 10 на сто от предвидения с решението на Министерския съвет по чл. 54а, ал. 3 средногодишен добив за срока на концесията, минималния процент на концесионното плащане съгласно т. 3 и средно претеглената продажна цена на добитото подземно богатство за съответния период, определена на основата на данни, предоставени от концесионера, но не по-ниска от пазарната цена, определена на база неконтролирани сделки между несвързани лица.

6. Средногодишният добив по т. 5 се определя с предложението за предоставяне на концесия въз основа на финансово-икономически анализ или обосновка.

Приложение № 6 към чл. 61, ал. 6, т. 4

Конкретен, включително минимален размер на концесионното плащане за добив на твърди горива

1. Размерът на концесионното плащане за добив на твърди горива се определя като процент от общия приход от дейността, свързана с обекта на концесия, чрез скала на R-фактор.

2. Формулата за изчисляване на R-фактора е:

R-фактор = ОКП / ОКР, където:

ОКП е размерът на общите кумулативни приходи от дейността, свързана с обекта на концесия, за всички отчетни периоди, намален със заплатените концесионни възнаграждения;

ОКР - размерът на общите кумулативни разходи по дейността, свързана с обекта на концесия (търсене, проучване, оценяване, разработване, експлоатация), за всички отчетни периоди, като не се включват заплатените концесионни възнаграждения.

3. Изчисленият R-фактор се прилага при определяне процента на концесионното плащане в следните граници:

R-фактор		Процент на концесионното плащане съгласно т. 1
<	1,00	2,0%
	1,00-1,49	3,0%
	1,50- 1,99	4,0%
	2,00-2,49	6,0%
	2,50-2,99	8,0%
>	3,00	10,0%

4. Концесионното плащане се заплаща като процент от общия приход от добитите през отчетния период твърди горива, доведени до търговски продукт.

5. Минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 10 на сто от предвидения с решението на Министерския съвет по чл. 54а, ал. 3 средногодишен добив за срока на концесията, минималния процент на концесионното плащане съгласно т. 3 и средно претеглената продажна цена на добитото подземно богатство за съответния период, която се определя на основата на данни, предоставени от концесионера, но не по-ниска от пазарната цена, определена на база неконтролирани сделки между несвързани лица.

6. Средногодишният добив по т. 5 се определя с предложението за предоставяне на концесия въз основа на финансово-икономическия анализ или обосновка.

Приложение № 7 по чл. 61, ал. 6, т. 5

Конкретен, включително минимален размер на концесионното плащане за добив на строителни и скално-облицовъчни материали

1. Концесионното плащане се определя за единица добито подземно богатство за съответния период, както следва:

1.1. За строителните материали процентният размер на концесионното плащане (ПКП) е 7 на сто от базата за изчисляване на концесионното плащане (БКП);

1.2. За скално-облицовъчните материали процентният размер на концесионното плащане (ПКП) е 4 на сто от базата за изчисляване на концесионното плащане (БКП).

2. Базата за изчисляване на концесионното плащане е средно претеглената продажна цена на добитото подземно богатство за съответния период, която се определя на основата на данни, предоставени от концесионера.

3. Минималните стойности на концесионното плащане за единица добито подземно богатство за 2021 г. са:

3.1. За строителни материали:

а) скали за трошени фракции (за пътища, запълнител за бетон, за вар, за цимент и др.) – 0,27 евро/тон;

б) глини, мергели и др. за строителна керамика – 0,27 евро/тон;

в) пясък и чакъл – 0,36 евро/тон;

г) глини, мергели и др. за фина и битова керамика – 0,44 евро/тон;

д) суров гипс – 1,16 евро/тон;

3.2. За скално-облицовъчни материали:

а) седиментни и метаморфни скали (варовици, мрамори, гнайси, шисти, пясъчници и др.) – 8,89 евро/куб. м;

б) интрузивни и вулкански скали (гранити, риолити, габро и др.) – 10,67 евро/куб. м;

в) скали за добив на плочи (гнайси, шисти, пясъчници и др.) – 8,89 евро/куб. м.

4. Минималните стойности на концесионното плащане за единица добито подземно богатство по т. 3 се индексират ежегодно с процента на увеличение на цените на строителните и скално-облицовъчните материали по информация,

предоставена от Националния статистически институт, при базова статистическа информация за цените за 2021 г.

5. Концесионното плащане за съответния период при добив на скално-облицовъчни материали се определя като сбор от дължимото концесионно плащане за добитите подземни богатства, използвани като скално-облицовъчни материали, и дължимото концесионно плащане за добитите подземни богатства, използвани за строителни цели.

6. Минималният размер на дължимото годишно концесионно плащане не може да бъде по-нисък от стойността, определена на базата на 30 на сто от предвидения с решението на Министерския съвет по чл. 54а, ал. 3 средногодишен добив за срока на концесията и предвидените стойности за единица добито подземно богатство съгласно т. 3–5.

7. Средногодишният добив по т. 6 се определя с предложението за предоставяне на концесия въз основа на финансово-икономически анализ или обосновка.“

§ …. Договорите за концесии по започнали, но неприключили до влизането в сила на този закон производства за предоставяне на концесии за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства се сключват в съответствие с този закон.

§ …. (1) Членове 61 и 61а от Закона за подземните богатства се прилагат и за сключените до влизането в сила на този закон договори за концесии за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства.

(2) В случаите по ал. 1 размерът на концесионното плащане, включително минималният му размер, се определя съгласно чл. 61 от Закона за подземните богатства.

(3) Концесионното плащане, дължимо за последния отчетен период за 2025 г. се заплаща до 31 януари 2026 г. в размера, определен до влизането в сила на този закон.

(4) Когато с решението за предоставяне на концесия не е определен средногодишен добив за срока на концесията, конкретният, включително минималният размер на концесионно плащане се определя въз основа на средногодишния добив от съгласувания цялостен работен проект за добив и първична преработка на подземни богатства.

ВНОСИТЕЛИ:

Павела Миова

Драгомир Стойнев

Косеин Ахмед

Станислав Анастасов

МОТИВИ

За предложените изменения и допълнения в Закона за подземните богатства

Със Закона за подземните богатства е регламентирано задължението на концесионера за заплащане на концесионно плащане, като съгласно чл. 61, ал. 1 от цитирания нормативен акт размерът на концесионното плащане се определя в зависимост от вида, групата и ценността на подземните богатства, както и от специфичните условия за осъществяване на добива и първичната преработка.

Към момента принципите, по които се определя концесионното плащане за добив на подземни богатства и начините за определяне на конкретния му размер са регламентирани с Наредбата за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства (Наредбата). Наредбата е приета с Постановление № 127 на Министерския съвет от 21 юни 1999г. и е обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 59 от 1999г., с последващи изменения и допълнения, обнародвани в „Държавен вестник“, бр. 46 от 12 юни 2007г. Съгласно чл. 2 от Наредбата концесионното възнаграждение е цената, която концесионерът заплаща на концедента за предоставеното му право на експлоатация на подземни богатства чрез добив от съответното находище. Съгласно чл. 3 от цитираната Наредба концесионното възнаграждение зависи от икономическата изгода, която концесионерът получава от добитото подземно богатство и се определя въз основа на източниците на икономическата изгода, размера на фактическата или очакваната икономическа изгода и начина на разпределяне на икономическата изгода между концесионера и концедента. Процентният размер на концесионното възнаграждение е в зависимост от вида на подземните богатства и специфичните условия за осъществяване на добива, като за всяка група подземни богатства конкретния

размер на концесионното възнаграждение се определя по методика, съгласно съответните приложения.

Към момента действащата нормативна уредба не предвижда заплащане на минимално концесионно плащане в случаите, когато концесионерът не осъществява добив на подземни богатства от находище на метални полезни изкопаеми, от находище на нефт и природен газ или от находище на твърди горива, което от своя страна предпоставя неравнопоставеност с концесионерите по предоставени концесии за добив от находища на подземни богатства от останалите групи по чл. 2, ал. 1 от ЗПБ (неметални полезни изкопаеми – индустриални минерали, строителни и скалнооблицовъчни материали); налице е несъответствие с групирането на подземните богатства, регламентирано с чл. 2, ал. 1 от ЗПБ.

От 2007 г. няма последващи изменения Наредбата, въпреки драстична промяна в макроикономическата и геополитическата среда, в които стопанските субекти извършат дейност. Междувременно се наблюдава засилен икономически интерес към дейностите по търсене и проучване, респ. добив на подземни богатства на територията на страната. От своя страна размерът на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства не е адаптирано спрямо динамичните икономически условия, свързани с развитието на търсещо-проучвателната и добивна дейност.

В резултат на изменение и допълнение на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 86 от 2023 г.) е създадена нова група подземни богатства – дълбоки геотермални ресурси, за които действащата Наредба не съдържа уредба за начина на формиране на концесионно плащане, дължимо за добив на подземни богатства от тази нова група.

Към 20 октомври 2025 г. са сключени 524 концесионни договора за добив на подземни богатства, като приходите от концесионно плащане постъпват в

държавния бюджет и по бюджета на съответните общини по местонахождение на съответните находища, за които са предоставени концесии за добив. Съгласно чл. 61, ал. 5, изречение трето от ЗПБ когато концесията е за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) от находище със запаси в обем до 500 хил. куб. м, цялото концесионно плащане се превежда по бюджета на съответните общини. В останалите случаи по бюджета на съответните общини се превежда 50 на сто от концесионното плащане.

С § 89, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредба на Закона за изменение и допълнение на Закона за подземните богатства, обн. ДВ, бр. 79 от 08.09.2020 г. и с § 6, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет за 2025 г. е предвидено задължение за приемане на нова Наредба за определяне на концесионното плащане за добив на подземни богатства по Закона за подземните богатства.

Поради липсата на приета нова Наредба, както и с оглед по-голяма правна стабилност на отношенията, които се регламентират, се предлага изменение на Закона за подземните богатства чрез промени на разпоредбите относно финансовите взаимоотношения между страните по концесионните договори, изменение по отношение размера на дължимото концесионно плащане за добив на подземни богатства и включване на методиките за определяне на конкретния и/или на минималния размер на концесионното възнаграждение в закона, като същите са актуализирани спрямо икономическите условия.

В резултат на обособяване на отделни подгрупи („олово и цинк“, „благородни метали“ и „метални полезни изкопаеми, извън олово и цинк и благородни метали“) се предлага диференциран подход при определяне на минималната и максималната граница на концесионното плащане, както следва:

- За подгрупа „олово и цинк“ процентния размер на минималната и максималната граница на концесионно плащане се запазва по действащата към момента Наредба за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 59 от 1999 г., изм. и доп. ДВ, бр. 46 от 2007 г.), съответно минималната граница се определя на 0,8 на сто, а максималната – на 4 на сто;

- За подгрупа „благородни метали“ – минималната граница се определя на 2 на сто, а максималната - на 6 на сто;

- За подгрупа „метални полезни изкопаеми, извън олово и цинк и благородни метали“ – минималната граница се определя на 2 на сто, а максималната – на 5 на сто.

Предложението за запазване на процентния размер на минималната и максималната граница на концесионно плащане за добив на подземни богатства – метални полезни изкопаеми от подгрупа „олово и цинк“ по действащата към момента Наредба за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства (обн. ДВ, бр. 59 от 1999 г., изм. и доп. ДВ, бр. 46 от 2007 г.), се обуславя от обстоятелството, че добивът на оловно-цинкови руди е изцяло подземен и се извършва във все по-трудни минно-геоложки условия. Експлоатираните рудни тела са с малка мощност и ниски метални съдържания, което води до увеличаване на загубите. Същевременно етапът на експлоатация, на който се намират тези находища към момента, изисква навлизане в дълбочина, което от своя страна изисква значителни по размер инвестиции, както за повишаване на ефективността и безопасността на добива, така и за разкриване и приръстяване на нови запаси с цел дългосрочно експлоатиране на находищата и създаване на устойчива икономическа среда.

За всички подгрупи от групата на металните полезни изкопаеми се запазва въведения през 2007 г. принцип „плъзгаща се скала“, при който размерът на концесионното плащане се определя в зависимост от рентабилността на нетните приходи от продажби на добитите от обекта на концесията подземни богатства. По този начин се постига по-справедливо разпределение на ползите между концесионера и концедента от осъществяване на дейността, респ. концесионното плащане е функция от общите ползи от концесионната дейност, справедливо разпределени между страните по концесионното правоотношение.

При прилагане на този принцип държавното вземане нараства с повишаване на рентабилността, като максималният процентен размер на концесионното плащане е съответно 4 на сто при рентабилност 50 на сто и над нея за подгрупа „олово и цинк“, 6 на сто при рентабилност 50 на сто и над нея за подгрупа „благородни метали“ и 5 на сто при рентабилност 50 на сто и над нея за подгрупа „метални полезни изкопаеми, извън олово и цинк и благородни метали“.

ВНОСИТЕЛИ:

Павела Миткова
Драгомир Стойнев
Кристиан Ангелов
Станислав Апасов